

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
❧ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❧

ÅRGÅNG 17
SEPTEMBER
1930

Gamla tiders gnistrande vita socker

Kristall-Bitsocker Lyxkvalitet

HERTHA

ÄRGÅNG XVII

SEPTEMBER 1930

HÄFTE 7

F. B. F:s årsmöte i Stockholm.

Förbundets årsmöte hölls denna sommar i Stockholm på inbjudan av Stockholmskretsen. Det var dagarna 16—17 juni som mötesdeltagare från när och fjärran samlades här, tjugosju kretsar voro representerade. Av styrelsens ledamöter var flertalet närvarande, främst F.-B.-F:s ordförande fru Lizinka Dyrssen samt de två vice ordförandena doktor Karolina Widerström och seminarieföreståndarinnan Thyra Kullgren; vidare fruarna Anna Björk, Gävle, Astrid Gierow, Hälsingborg, Elisabeth Quensel, Malmö, fröknarna Ellen Kleman, Ida von Plomgren, Axianne Thorstenson, fru Gertrud Törnell, fröken Sigrid Ulrich, Stockholm, samt suppleanterna fröken Gerda Martin, Falun, fru Stina Rodenstam, Hudiksvall, fröken Hanna Andersson, Karlskrona, fru Fanny Björkman, Norrköping, rektor Maria Aspman, fröknarna Kerstin Fjetterström, Eva Fröberg, Elin Rheborg, fru Ruth Schürer von Waldheim, Stockholm, fruarna Maja Lundgren, Varberg, Gertrud Rodhe, Visby, och Maja Strandberg, Ystad.

Representerade kretsar voro: Falköping, fruarna Tullie Koch, Anna Larsson; Gävle, fruarna Anna Bäcklin, Gunhild Delin, Jenny Höjer, fröken Louise Gripenberg; Göte-

borg, fröknarna Dita Invenius, Thyra Kullgren, fru Mary von Sydow; Halmstad, fröknarna Anna Ljungberg, Karin Lundberg, fru Alma Spiik; Hudiksvall, fru Stina Rodenstam; Hälsingborg, fruarna Astrid Gierow, Johanna Nordlund; Jönköping, fruarna Agnes Berglöf, Cissi Söderberg; Karlskrona, fröken Hanna Andersson; Kristianstad, fru Maja Engberg, fröken Fosca Leifert, fru Elsa Nordenskjöld; Landskrona, fru Signe Bergvall; Linköping, friherrinnan Sigrid Leijonhufvud, fröken Sigrid Tersmeden; Lund, fruarna Carola Eklundh, Torborg Petrén; Malmö, fru Ada Hultgren, hovrättsnotarie Elisabeth Nilsson, fru Anna Nordenstedt, fröken Elisabeth von Platen, fru Elisabeth Quensel, fru Oliva Selmer, doktor Eva Smedberg; Mariestad, fröknarna Gudrun Langenhiem, Gerda Lindblom; Mjölby, fru Gertrud Wågman; Norrköping, fröken Emelie Andersson, fru Fanny Björkman, fröken Gerda Malmström; Nyköping, fru Eva von Krusenstjerna; Stockholm, fru Alma Faustman, fröken Kerstin Fjetterström, fruarna Dorthe Hübner, Asta Hägg, fröken Ellen Kleman, fru Ebba Odhner, fröknarna Ida von Plom-

När Ni går till posten, går Ni även till postsparbanken landets största o. säkraste sparkass^e

Samma sparbanksbok gäller över hela landet. Direkta uttag av intill 300 kr. Ränta 3 1/2 %

gren, Elin Rheborg, Axianne Thorstenson, fru Gertrud Törnell, fröken Sigrid Ulrich, fruarna Wendela Rosander, Elisif Théel, doktor Karolina Widerström, fil. mag. Brita Åkerman; Strängnäs, fru Inga Rosenquist; Svalöv, fröken Valborg Månsson, fil. mag. Eva Åkerberg; Tomelilla, fröken Sigrid Haker; Umeå, fröken Anna Hörnell, fru Bertha Ringstrand; Varberg, fruarna Anna-Lisa Hermansson, Maja Lundgren, Karin Sundh; Visby, fru Gertrud Rodhe; Vänersborg, fru Julia von Sneidern; Växjö, fröken Eva Lundgren; Ystad, fröken Emilia Davidsson, fröken Elin Strandberg, fru Maja Strandberg; Örebro, fruarna Elisabet Karlsson, Elin Pohlman.

Fru Dyrssen utsågs att som ordförande leda mötets förhandlingar, och fröknarna Hanna Andersson, Thyra Kullgren och fru Gertrud Rodhe valdes till vice ordföranden. Sekreterare blevo fröknarna Ida von Plomgren och Elin Rheborg. I valberedningen insattes fruarna Carola Eklundh, Astrid Gierow, fröken Louise Gripenberg, fru Ruth Schürer von Waldheim och fröken Axianne Thorstenson.

Årsberättelsens redogörelse för den allmänna verksamheten, för byråns arbete, stipendieinstitutionen, sjuksköterskebyråerna, förbundets skolor m. m. upplästes av sekreteraren fröken von Plomgren. I oktoberhäftet kommer denna att refereras.

Förbundskretsarna.

Efter föredragningen av förbundets årsrapport kommo redogörelserna för kretsarnas verksamhet under det gångna året, som vanligt avgivna av respektive kretsrepresentanter. Det stora intresset med dessa redogörelser är att man får en livlig uppfattning av hur det i stort taget likartade arbetet på de olika platserna får sin direkta och särskilda karaktär på grund av såväl lokala förhållanden som de ledandes personligheter. Aktivitet och förnyande friska vilja präglade genomgående kretsberättelserna, och ännu en gång fastslogs genom dessa vad man vid föregående årsmöten känt: styrkan och sundheten i den genom kretsarna utvuxna förbundsorganismen.

Det var också ett varmt erkännamt tack som av förbundets ordförande frambars till kretsarnas representanter för det goda och uthålliga arbete som i förbundets intressen utföres på de skilda hållen.

Diverse ärenden, styrelseval m. m.

Ett av de ärenden, som årsmötet speciellt upphöll sig vid, var samarbetet mellan förbundsstyrelsen och kretsarna. Det var sedan revisionsberättelsen föredragits, decharge beviljats och den av fröken Thorstenson för årsmötet framlagda ekonomiska planen godkänts, som man kom in på diskussionen om samarbetet inom förbundet, särskilt koncentrerande sig kring de synpunkter som hovrättsnotarien Elisabeth Nilsson framförde angående

SVEDBERGS SKRIVUNDERLÄGG

Välkända sedan 1919.

Specialtillverkning.

Äkta handarbete.

Lämpliga presenter. Monogram i Läderplastik.

LÄDERPLASTIK färgas och monteras omsorgsfullt.

Ernst G. Svedberg, Jungfrugatan 6, Stockholm. Tel. Östern. 1768.

OBS.! Sveriges första tillverkare av finare Skrivunderlägg. OBS.!

kretsarnas inflytande på förbundets allmänna verksamhet. Hovrättsnotarie Nilsson menade att en utredning borde göras i fråga härom, varemot å andra sidan från flera håll framhölls att kretsarnas ställning inom förbundet vore i detta avseende genom stadgarna fullt tillgodosedd. Emellertid tillmötesgicks hovrättsnotarie Nilssons önskan om tillsättande av en kommitté, som skulle undersöka lämpligheten av en omorganisation, vilken gäve kretsarna större ansvarighet speciellt med avseende på de ekonomiska frågorna. Till medlemmar av kommittén valdes rektor Aspman, fröknarna Fjetterström, Langenheim, hovrättsnotarien Nilsson, fruarna Petrén och Rodhe. Sammankallande medlem blev rektor Aspman.

Förbundets samarbete med andra kvinnoorganisationer, med fröknarna von Plomgren och Langenheim som diskussionsinledare, blev ävenledes ingående dryftat. Fröken von Plomgren rekapitulerade i en tillbakablick förbundets ställning i detta hänseende, omnämmande att redan sen hälften av 90-talet sådant samarbete ägt rum. Detta vore av två slag, vad man kunde kalla det organiserade och det tillfälliga. Det förra betingas av förbundets samhörighet med de stora internationella kvinnoorganisationerna, såsom International Woman Suffrage Alliance samt International Council of Women genom anslutningen till Svenska Kvinnornas Nationalförbund.

Nordiska kvinnoorganisationers samorganisation och det svenska Centralförbundet för Socialt Arbete voro ännu andra föreningar, till vilka förbundet är knutet genom anslutning eller representantskap. Det tillfälliga samarbetet hade synnerligen ofta förekommit och bestått i samgående med andra kvinnoorganisationer vid särskilda tillfällen, då det gällt upplysningsverksamhet, agitation eller över huvud taget propaganda för sak som sammanfaller med förbundets intressen och program.

Man kunde, yttrades till sist, säga att det samarbete som förekommit över huvud taget varit tillfredsställande och alldeles obetingat så i vad det gällt det tillfälliga. I fråga om det organiserade kunde en viss reservation göras; gemensamhet i arbete för det eller det målet kan givetvis vara till fördel, men överorganisation kan också lätt uppstå. Om och när detta inträffar blir det en black om foten i stället för styrka.

Fröken Langenheim tog upp frågan om samarbetet ut ifrån ett direkt önskemål, som baserades på erfarenheter "från en liten krets", som hon uttryckte sig, hennes egen, Mariestad. Man hade känt svårigheterna att arbeta ensamt och menade sig ha funnit lösningen av dessa i ett nära samarbete med stadens husmodersförening. Det hade prövats under den tillfälliga formen och befunnits tillfredsställande, såväl i praktiskt som ekonomiskt avseende. Nu vore tiden inne för ett

RAMLÖSA-VATTEN

Naturligt alkaliskt. Förmälig Bords- och Hälsodryck.

Hovleverantörer till: H. Maj:t Konungen och H. K. H. Kronprinsen
av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

samarbete i stort, menade fröken Langenheim, för ett direkt sådant mellan centralledningarna för F.-B.-F. och husmodersföreningarna. Fröken L. ville även framhålla det riktiga i att kvinnorna arbetade tillsammans och ej i skilda föreningar, när syftena voro desamma — vilket hon menade att de två här berörda föreningarnas vore.

I den följande diskussionen betonades från olika håll att erfarenheterna från Mariestad och det samarbete med annan förening, som där så framgångsrikt etablerats, sammanföle med andra orters och vad där sedan länge gjorts. Det vore i själva verket den art av tillfälligt samarbete, som fröken von Plomgren omnämmt, och det hade givetvis sina speciella fördelar just på mindre orter. Förbundets stadgar lade ju inte heller på något sätt hinder i vägen för ett dylikt. Däremot reagerade man synnerligen starkt mot fröken Langenheims tanke på att direkt förbindelse skulle kunna ifrågakomma mellan förbundet och en organisation sådan som husmodersföreningen, med sin specialiserade uppgift — eller mot att över huvud taget något avsteg från förbundets självständiga och ledande ställning i kvinnoaksarbetet skulle kunna tagas. F.-B.-F:s program ginge ut på omvårdnad av kvinnans ställning, generellt och universellt, förbundets uppgift däri genom olik alla de andra kvinnoföreningarnas, som var och en har sitt

speciella mål. Allmänt och tillfälligt samarbete vore åter en styrka.

Vid årsmötets stadgade val av sex av de ordinarie medlemmarna inom styrelsen hade man denna gång att räkna med fyra lediga platser. Fru Lilly Hellström var borta, och fröken Sigrid Ulrich, fru Marianne Ekman, och grevinnan Louise Stenbock hade tillkännagivit sin önskan att inte omväljas. De två övriga förutvarande styrelsemedlemmarna doktorerna Karolina Widerström, Stockholm, och Martha P:son Henning, Uppsala, omvaldes och insattes som ordinarie förutvarande suppleanterna fröken Elin Rheborg, advokat Mathilda Staël von Holstein, Stockholm, fru Fanny Björkman, Norrköping, och fröken Hanna Andersson, Karlskrona. Av suppleanterna omvaldes för Stockholm fröken Kerstin Fjetterström, doktor Hanna Rydh, rektor Anna Sörensen och nyvaldes fru Karin Fjällbäck-Holmgren, fröken Anita Nathorst och advokat Ruth Stjernstedt; för landsorten omvaldes fru Maja Lundgren, Varberg, och fru Stina Rodenstam, Hudiksvall, samt nyvaldes fröken Martha Grönvall, Örebro, och doktor Ruth Grubb, Växjö.

Efter det avslutade valet vände sig fru Dyrssen till fröken Ulrich uttalande förbundets, årsmötets och sitt eget djupa beklagande av att styrelsen inte längre fick räkna henne bland sina medlemmar och uttryckande ett det varmaste tack för den

G Y S I N G E Herrgårdspensionat

HÄRLIGT LÄGE VID DALÄLVEN — FÖRSTKLASSIGT — BEGÄR PROSPEKT.
Elektriska, Ljus- och Varma Bad, Massage m. m.

Post- och telegramadress: *Herrgården, Gysinge*. Telefon: 2 och 27.

långa tid förbundet haft förmånen av hennes insiktsfulla, hängivna och intresserade medarbete. Fru Quensel gjorde sig i varmt erkänsamma ord till tolk för kretsarnas tacksamhet till krets nämndens mångåriga, nitiska ordförande och för den saknad de komme att känna, när hon nu drar sig tillbaka från det aktiva arbetet. En vacker blomsterhyllning, som bragtes henne, gav ännu ett uttryck åt de känslor av tacksamhet man hyser för vad hon varit för F.-B.-F. och åt den saknad man erfar vid tanken på att hon lämnat förbundets styrelse.

Plats för nästa årsmöte blev på fru Quensels inbjudan Malmö—Lund, och man tänkte sig att tiden skulle sammanfalla med påsken.

Föredrag och diskussioner.

Haagkonferensen och gift kvinnas nationalitet, Lady Rhonddas förslag till N. F:s aktion för lika rätt för man och kvinna samt Diskussion angående skyddslagstiftningen och kvinnorna stod det på årsmötesprogrammet. Det var fröken Thorstenson som redogjorde för den första av dessa frågor, erinrande om att förbundet redan markerat sin ståndpunkt till densamma genom anslutningen i våras till resolutionen om att en kvinna, gift eller ogift, skall äga samma rätt som en man att behålla eller förändra sin nationalitet. Tjugo av förbundets kretsar hade instämde i den och således utgjort en del av de organiserade kvinnor i 47 länder som genom denna resolu-

tion stött den internationella kvinnoaktionen i Haag till främjande av denna sak vid den den sistlidne mars där sammanträdande N. F.-konferensen för kodifiering av internationella rättsbestämmelser. Vidare påmindes om sakens utgång vid konferensen, att en konvention antagits i nationalitetsfrågorna (vars föga tillfredsställande innehåll är Herthas läsare bekant genom en artikel i junihäftet), men att därjämte en resolution, vilken långt mera än konventionen står i överensstämmelse med tendenserna i den senaste tidens lagstiftning och som begär likställighet mellan man och kvinna i nationalitetshänseende, ävenledes antagits. Det komme nu att gälla för F.-B.-F. att besluta vad ställning som bör tagas till konventionen och dess eventuella ratificering av vårt land. Fröken Thorstenson slutade med att uttala som sin mening att F.-B.-F. väl måste motarbeta konventionens ratificering, då den ej gått in för den likställighet vi begära, även om den på sitt sätt sökt att råda bot på olägenheter som man önskar avhjälpta.

Advokat Ruth Stjernstedt lämnade en relation av den internationella kvinnoagitationen i Haag, en synnerligen imponerande opinionsyttring, som dock var dömd att mötas av så ringa framgång. En av de skickligaste och ivrigaste agitatorerna, den franska advokaten M:me Maria Vérone, hade också avslutat sin rapport i saken med de bittra orden: "och man vet vad det så blev för resultat av alla dessa stora ansträngningar". Konventionens —

Tomtens Skurpulver gör köket till **Husmoderns stolthet**

om än välvilligt menade — artiklar utgingo ju ifrån själva den grund som demonstrationen från all världens kvinnoorganisationer ville försöka få bort. Nu vore frågan, yttrade advokat Stjernstedt i likhet med fröken Thorstenson, vad ståndpunkt vi skola ta till konventionen och dess eventuela ratificering av vår regering, huruvida en opinionsyttring emot bör igångsättas. Att fatta något beslut härom vore ju dock ej nu meningen. Ett ville emellertid advokat Stjernstedt påpeka, och detta var att konventionens fyra artiklar ej stå hindrande i vägen för en helt fristående lagstiftning, som hävdar kvinnans likställighet med mannen i nationalitetshänseende. Och det vore att antaga, menade friherrinnan Stjernstedt, att man i vårt land, såväl som i andra länder, komme att huvudsakligen sätta in sina krafter och sitt arbete i riktning av att framkalla sådan lagstiftning.

I den korta diskussion som följde framkom inte någon meningsskiljaktighet angående den önskade likställigheten mellan man och kvinna i nationalitetshänseende, dock framkastades av fru Rodhe frågan om inte familjens sammanhållande och familjens intresse korsade kravet på gift kvinnas självständiga nationalitet? Möjligen, yttrade hon, borde i barnets intresse ruckas på moderns rätt.

Doktor Karin Kock redogjorde för Lady Rhonddas plan att med stöd av en internationell kvinnoopi-

nion för saken få frågan om full likställighet mellan man och kvinna framförd och debatterad inom Nationernas Förbund. Hon påminde om att efter kriget, då man kan säga att en högkonjunktur för kvinnorna rådde, kvinnornas lika rätt med männen erkänts inom N. F. och Internationella Arbetsbyrån. Men man glömdes snart; var hade Internationella Arbetsbyrån gjort av likalönsprincipen? Reaktionen mot kvinnorna hade satt in över allt. I vårt land ha vi likställigheten på papperet.

Nu vore frågan om något vunnes genom Lady Rhonddas plan? När så stort motstånd just nu finnes i de olika länderna, är det värt att arbeta på Lady Rhonddas linje? Själv menar Lady Rhondda att saken dock vunnit på att komma upp till diskussion inför vårt förnämsta internationella forum, och det bleve en påminnelse om vad som dock faktiskt står i förbundspakten.

Vill man diskussionen, slutade doktor Kock, då bör Lady Rhondda ha stödet av de olika ländernas kvinnoorganisationer.

Skyddslagstiftningen och kvinnorna var mötets sista diskussionsämne med fröken Ingeborg Walin som inledare. Fröken Walin erinrade om hur i denna fråga meningarna gått i sär bland kvinnorna själva. Den nya internationella föreningen Open Door International arbetade emellertid på den allmänna och fulla likställdheten mellan män och kvinnor i fråga om

Kunna
botas

REUMATISK

Värk och Ischias

Ring Enskede 454 eller skriv till Fru Alma Andersson, Enskede. Sök i tid!

Egen
erfarehet

skyddslagstiftning. Refererande den artikel hon skrivit om O. D. I. i Herthas februarihäfte i år framförde fröken Walin med kraft argumenten och skälen för den absoluta likställighetskamp, som genom den nya organisationen föres. Det är förmynderskapet man vill ha bort och handikappen i separatskyddandet av kvinnorna. Dessa skulle, i de ömtåliga fall där det särskilt gäller, ha att bestämma över sig själva. Understöd, knutet vid villkor att lämna arbetet, vore intet att invända emot, men själva skulle kvinnorna ha rätt att välja understödet eller arbetet. Uppfostran och upplysning med avseende på detta val vore den rätta vägen, ej tvång inför det. Moderskapsledigheten, nattarbetet, endast genom frihet i valet borde dessa svåra frågor avgöras.

I den därpå följande diskussionen lämnade fröken Ida Östling en del uppgifter om skyddslagstiftningens verkningar i vårt land och den undersökning som företagits av Socialstyrelsen. Undersökningen hade ej lett till någon närmare önskan att uppsäga Bernkonventionen, då man ej funnit nattarbetsförbundets verkningar medföra större eller svårare förskjutningar i kvinnoarbetet. Den hade emellertid visat att något sär-

skilt skäl ej funnes för att utsträcka nattarbetsförbudet till den mindre industrin.

Den kraftigaste gensagan mot Open Door International's principer kom från fru Hedvig Gebhard, Finlands kända sociala expert. Hon höll före, att det vore asocialt att ställa sig på O. D. I:s ståndpunkt; i fråga om moderskapsskyddet böra kvinnorna ej få välja, de måste skyddas och därmed barnen.

* *
*

Årsmötets sällskapliga del utgjordes av en gemensam middag å Nyloftet på Skansen den sista mötesdagens afton, då Stockholmskretsen hade glädjen att få vara värd för gästerna från de olika kretsarna.

E. K—N.

Till föreståndarinna för Fredrika-Brenner-Förbundets lantushållningsseminarium

i Rimforsa har antagits fröken Elsa Dyrssen, som av lantbruksstyrelsen förklarats kompetent till befattningen. Tillträdet sker den 1 januari 1931. Fröken Dyrssen kommer att såsom t. f. förestå platsen från instundande 1 oktober.

STJÄRNE-

GLANS

Alla husmödrar
böra prova

”STJÄRNEGLANS”

den nya putskrämen för alla metaller. Kvalitetsvara som håller vad namnet lovar! Billigare och fullt jämförligt med andra i handeln förekommande märken. Finnes icke ”Stjärneglans” hos Eder handlande, be honom rekvirera eller rekvirera själv direkt från tillverkaren. Firma **Stjärneglans**, Torildsvägen 1. Kh. 8104. STOCKHOLM 12.

Stjärneglans = Varaktig glans.

Anna Whitlock och hennes skola.

Över soffan i Anna Whitlocks sovrum på Glittne hängde en reproduktion av en fransk tavla: en ensam, ung kvinna driver målmedvetet och energiskt sin båt fram över en flod. Tavlan var en gåva av någon, som funnit en likhet mellan "la passeuse" och den unga Anna Whitlock, då hon vid tjugofyra års ålder drog ut på studiefärd till främmande land.

Efter en tvåårig vistelse i Italien, Schweiz och Paris, till stor del möjliggjord genom arbete som korrespondent till Aftonbladet och en nationalekonomisk tidskrift, återvände hon till sin födelsestad Stockholm, fylld av nya starka intryck och av brinnande håg att omsätta dem till gagn och glädje för svensk ungdom. Anlag och utbildning hänvisade henne till lärarekallet.

Före den utländska resan hade hon hunnit att vara lärarinna i fyra år och att med lysande resultat — A i alla ämnen utom ett — genomgå Högre lärarinneseminariet. Brydsamma ekonomiska förhållanden i hemmet vållade att hon tidigt måste ägna sig åt förvärvsarbete. Den första anställningen var i Adolf Fredriks folkskola. Den originelle och orädda folkskoleinspektören Meijerberg överlät åt sjuttonåringen att där på egen hand och efter eget huvud sköta en klass. Följande år ledde hon en barnkurs i Jakobstad, där kärleken till böcker drev henne att samla pengar till ett litet bibliotek, som senare växte ut

till en kommunal institution. Efter seminarieåren är hon familjelärarinna på ett bruk i Värmland. Här börjar hon föreläsa för smederna på lördagskvällarna och lyckas också få till stånd det förmodligen första försöket till skollovskolonier i Sverige.

Efter återkomsten från utlandet ville hon ej söka plats. Hon kände sig i opposition mot den tidens skolundervisning, som hon fann slentrianmässig och dogmatisk. En liten skara egna lärjungar, det var vad hon önskade.

Anna Whitlock dröjde gärna vid minnet av denna tid, då hon drömde om att "lära sina blivande elever inte bara torra fakta utan även ge deras fantasi och känsla näring, ställa dem i kontakt med verkligheten och med samtidens allmänna intressen, göra dem till goda människor och kultur-människor". Då religionsundervisningen enligt hennes mening närmast vore hemmens sak, borde skolan vara konfessionslös. För den tiden voro dessa idéer, i synnerhet den sistnämnda, så pass djärva, att det knappast är förvånande att hon fick börja tillämpa dem i en klass av endast sju elever. Men antalet växte hastigt ut till en liten skola, där medlärarna voro hennes kära vänner, bland dem Ellen Key, Julia Kjellberg (senare gift med den kände tyske politikern v. Vollmar), Wendela Forsgrén (senare fru Rossander), Emy Meyer. De arbetade alla med ungdomlig entusiasm.

Äkta Vadstenaspetsar

välknyplade och av finaste kvalitet, köpas fördelaktigast hos

Hanna Larsson, Vadstena

Tel. 43

Prov sändes på begäran

Tel. 43

Anna Whitlock författade en geografi, Ellen Key en svensk historia, tillsammans utgävo de en poetisk läsebok för barn. Karl af Geijerstam och Hellen Lindgren översatte och bearbetade "Vetenskapens Sagoland" för att man skulle få en bok med den "naturvetenskapliga helhetssyn", som hörde till den nya tidens krav.

Anna Whitlock brukade säga, att nog bestods det kultur och uppfostran i den skolan, säkert för mycket av båda delarna. Ansvar för överkulturen föll nog mest på Ellen Key, överuppfostran var hennes egen svaghet.

När antalet elever efter några år närmade sig hundra, ansåg hon tiden mogen för en omorganisation. Hon ville vidga skolan till ett reformläroverk med samundervisning för gossar och flickor. Våren 1892 lästes i tidningarna en inbjudan till bildandet av en garantiförening för att få den nya skolan till stånd. Bland de talrika undertecknarna fann man Ernst Beckman, Gerard de Geer, Oscar Montelius, Viktor Rydberg, Karl L. Lundberg. Den 15 sept. 1893 kunde Stockholms Nya Samskola börja sin verksamhet.

Det var en stor, kanske t. o. m. överraskande framgång för Anna Whitlock, som ännu inte hunnit bli van vid att se sina planer gynnas av lyckan.

Bland de principer, på vilka det nya läroverket byggdes, äro väl följande jämte själva samundervisningen de viktigaste: små klasser, stor valfrihet, stort utrymme för olika

slag av praktiskt arbete och för gymnastik och fria lekar, bildningsmateriallets sammanslutning till en enhet. Självfallet har programmet under årens lopp undergått åtskilliga modifieringar, men grundriktningen har dock förblivit densamma.

Under nära 20 år var skolan inrymd i ett bostadshus vid Johannes kyrkogård. Många lärarinnor och även manliga lärare, som voro med där, tala med en viss saknad om den tiden. Det rådde en behagligt hemtrevlig atmosfär i de enligt nu rådande begrepp ganska obekväma och trånga lokalerna, där klassernas storlek ofta betingades av rummens dimensioner, där köken tjänstgjorde som laboratorier och kapprum och man ideligen knuffade varandra i de mörka och smala korridorerna. Lärare och lärjungar kommo i mer än ett avseende i nära kontakt med varandra. Det var vackert med kyrkan utanför och med solljuset som föll in från den lummiga kyrkogården, skolans lek- och rastplats.

Själva skolarbetet hade en annan prägel då, när en privatskola hade så mycket större frihet än nu. Och Anna Whitlock hörde till dem som skattade detta som en stor fördel. Impulsiv och idérik som hon var, verkade hon elektriserande på sina kamrater. Många nyheter i undervisningen prövades och infördes. Skolan gjorde verkligen skäl för namnet reformskola. Hennes starka intresse för sociala och politiska frågor verkade också smittande. De regelbundet återkommande kafferepen på frukostlovet

Homeopatisk Behandling Dr. Harald Helleday

Leg. homeopatisk läkare (U. S. A.)
Norrtullsgatan 55, 3 tr. Tel. 85670.

Tid beställes pr telefon
vardagar mellan 8-9 och 6-7

fingo färg och innehåll därav. Hur ivrigt dryftades inte där fredssaken, den allmänna politiska rösträtten, speciellt naturligtvis den kvinnliga, och en hel del andra frågor, självfallet ofta skolfrågor! Icke så få av lärarinnorna togo aktiv del i samhällsarbetet utanför skolans väggar. Den sammanhållning och det goda kamratskap, som hört till traditionerna i Whitlockska Samskolans lärarekollegium från småskolan till gymnasiet, har sin utgångspunkt i Anna Whitlocks eget väsen.

Gärna samlade hon kamraterna i sitt hem. Intet välkomnande kunde vara soligare än hennes. Hon var sällsynt gästfri.

Småningom var det endast alltför tydligt, att de otidsenliga lokalerna inverkade hämmande på utvecklingen av skolan, som rent av ställdes inför problemet: vara eller icke vara. T. o. m. Anna Whitlocks frejdiga optimism syntes nära att svika henne inför de ekonomiska svårigheter, som voro förenade med uppförandet av ett eget skolhus. Men det var en övergående stämning. Kärleken till det arbete hon kände som sin främsta livsuppgift i förening med en utpräglad praktisk begåvning, ett arv från modern, övervann snabbt alla hinder. Det inte minst anmärkningsvärda är att fru Sophie Whitlock, ehuru hon ställde sig ganska skeptisk till framgången av det djärva företaget, dock ganska frikostigt understödde det. Men även hon visade ofta i handling starka sociala och ideella intressen.

Hösten 1913 stod den vackra byggnaden vid Eriksbergsgatan färdig att tagas i bruk, i inredning och utsmyckning vittnande om Anna Whitlocks egen personliga insats. Det låg något rörande i hennes bemödande att göra allt så vackert som möjligt — de ljusa klassrummen, de stora luftiga hallarna, det rymliga lärarorummet, den originella samlingssalen och — Annas ögonsten — det vackra biblioteket.

Elevantalet ökades nu hastigt, inte minst på gymnasiet — skolan har haft dimissionsrätt sedan 1903 — och hade efter några få år stigit till det dubbla.

År 1918, då Anna Whitlock frånträdde den närmaste ledningen av sin skola, ombildade hon den till en stiftelse, vars ordförande hon förblev till sin död.

Nu när hon är borta, stiger det ena minnet efter det andra fram. Det känns som en av livets goda gåvor att kunna se tillbaka på ett mångårigt samarbete med henne. Hon var den borne ledaren och organisatören. Nog kunde hon som sådan ställa väl stränga fordringar på sina medhjälpare, något underskattande det mödosamma och nödvändiga, men ofta undanskymda detaljarbetet. Men hon hörde icke till dem som äro njugga på beröm. Få kunna mera öppen hjärtigt och värmande än hon berömma en lektion eller glädja sig åt en vacker utställning av elevarbeten. Å andra sidan hade hon svårt att inse hur ett ironiskt eller bryskt omdöme, ofta framkallat av en ögonblickets stäm-

A.-B. Mattor & Gardiner

45 Sveavägen 45

Stockholm,

Telefon 132 94

Sängar, Sängkläder, Korkmattor, Mjuka Mattor, Gardiner, Linnevaror, Ottomaner

ning, kunde efterlämna ett svidande sår, liksom hon aldrig fattade hur hjärtat flög upp i halsgropen på mången ung lärarinna, då hon under pågående lektion kom in för att höra på. Men fick man bara bukt med denna oroskänsla, så kunde det vara underhållande nog med en åhörare, som så syn- och hörbart gav sitt intresse tillkänna.

Hennes eget huvudämne var geografi — under många år föreläste hon i detta ämne i Stockholms arbetarinstitut. Hennes undervisning var på en gång fängslande och gedigen och gjorde geografien till ett av de innehållsrikaste men också mest arbetsamma skolämnena. Hur mycket hon än ivrade mot ungdomens överanstängning, tålde hon intet slarv med läxöverläsning. Ve den som lät sådant bliva uppenbart, när hon satt i katedern!

Till skolans program har alltid hört att avsluta veckans arbete med en s. k. gemensam lektion, i regel ett föredrag i samlingsalen. Anna Whitlock lade stor vikt vid dessa lektioner, vilka hon betraktade som ett led i den allmänna medborgerliga bildning hon ville giva de unga. Så länge hon var skolans föreståndarinna, höll hon dem oftast själv. Ämnena skiftade: en märklig personlighet, en nyutkommen bok, ett socialt företag, skildringar från en resa o. s. v. Hon hade en underbar förmåga att tala till ungdom och man kan träffa f. d. elever som långt efter slutad skolgång

erinra sig en och annan av dessa "tant Annas" lektioner som en upplevelse.

"Tant Anna" hade hon varit för den första lilla "sjustjärnan", och den titeln följde henne lustigt nog så länge hon var kvar i skolan. Att alla försök att ersätta den med "fröken Whitlock" blevo utan resultat ger i varje fall en föreställning om det förtroliga förhållandet mellan henne och ungdomen.

Om hennes varma intresse för ungdomen vittnar bland mycket annat den stora donationen av 200,000 kr. till den av henne tidigare skapade Whitlockska Samskolans Stipendiefond. Det är icke för mycket sagt att utdelandet av stipendierna från denna fond, vilket gjordes av henne personligen i hennes eget hem, var ett av de sista årens största glädjeämnen. Till dessa kunna också räknas de båda lärarinnehemmen "Ro", i vilkas tillblivelse hon haft så stor del. Sin egen skolas lärarinnor har hon genom en "Kamratfond" givit möjlighet till en tid av vila och omväxling före pensionsåldern.

Hon kände det som en lycka att kunna hjälpa och sörja för andra. Hon gjorde det ofta oombedd. Många som hon en gång räckt en hjälpsam hand skulle kunna intyga att hennes intresse för dem aldrig slappnade.

Ja, hon var en lycklig människa. In i den sena ålderns dagar bevarade hon en andlig vitalitet, som föreföll rent av underbar. Äldst till åren i den närmaste vänkretsen, var hon yngst

Överlämna vid dödsfall allt till

A.-B. Begravnings- och Sterbhusbyrå

Begravningar. Eldbegängelser. Genom särskild juridisk avd. boutredningar m. m. Juridiska råd och upplysningar kostnadsfritt till kunder. — Låga taxor. — Kontor och utställning: Borgaregatan 6, Stockholm, (invid Högalidsparken). Tel. Sö. 2722. Efter kl. 6 e. m. Äppelviken 614.

till sinnet. Ungdomlig var den lätthet med vilken hon vann nya vänner och det förstående eller den vilja att förstå hon ägde för den nyaste tidens strömningar. För endast några få år sedan skrev hon en liten broschyr, Skolreformen och ungdomen, som visar hur livligt hon följde med diskussionerna i skolfrågan. Hon älskade att besöka sin egen kära skola och saknades icke ens i år vid studentexamen och terminsavslutningen.

De sista åren liknade en ljus och stilla solnedgång. Det stridbara och häftiga i hennes väsen hade försvunnit. Trots tilltagande kroppslig svaghet och svåra plågor föreföll hon alltmera

blid och harmonisk. Och ändå så sällsynt levande, att vi finna det ofattligt att hon för alltid lämnat oss.

Anna Whitlock var i mer än ett avseende banbrytande. Med rätta har hon ställts samman med Anna Sandström, Emilia Broomé och Anna Wicksell. Hon ägde en strålande intelligens och ett varmt hjärta.

Vad hon betytt för den skola hon skapat kan sammanfattas i några ord, som inristats på en minnesgåva vid hennes avgång som föreståndarinna: *ledaren, kamraten, vänner.*

SIGRID BJÖRKLUND.

Anna Whitlock och rösträtten.

I vårt svenska rösträttsarbete var Anna Whitlock A och O, begynnelsen och änden.

Så väl jag minnes första gången jag såg henne. Det var på Landsföreningens första centralstyrelsemöte i juni 1904 i Göteborg. På hösten 1903 hade hon sammankallat de 7 rösträttsföreningar, som då funnos, och av dem bildat Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, vars första ordförande hon blev. Det var hon som gav den fast form och den storartade organisation, som sedan under årtal gjorde det möjligt att genom att trycka på en knapp mobilisera kvinnorna över hela landet, från Haparanda i norr till Ystad i söder. Under rösträttskampens hetaste och intensivaste år växte antalet lokalföreningar till

217, var och en i sin stad en liten social och politisk upplysningshärd.

I Göteborg hölls som nämnt det första mötet efter Landsföreningens konstituerande. På den tiden var jag ung och den ringaste tjänaren i tempelgården, men hade i alla fall fått det stora förtroendet att jämte den förtidigt bortgångna fru Helen Sjöstedt sköta mötets protokoll och satt vid mina papper med bävande hjärta. Ordföranden föreföll mig vid första påseende en smula bister och litet barsk, men så fällde hon i ett inledningsanförande om ungdomen och det sociala arbetet uttrycket: "Den svenska ungdomen nu för tiden är något alldeles förtjusande" — jag glömmer aldrig det tonfall av innerlighet och hjärtevärm, varmed hon

Den omtänksamma husmodern vänder sig alltid till Lunda Tvättningsrättning
 Garanteras ett förstklassigt arbete. — Kläderna försäkrade under tvättningen.
 — — — — — Telefon Drottningholm 20 och 190. — — — — —

sade dessa ord. Och med ens var jag inte rädd för henne längre — åtminstone inte på samma sätt som förr. Nu kände jag att det fanns förståelse under den bistra ytan. För den som hela sin uppväxt dragits med en allt behärskande mindervärdighetskänsla, kom detta yttrande som en glimt av en ny värld, inte precis för att man alls tog det åt sig, men bara det att tillhöra en generation, som fick ett sådant betyg av en sådan auktoritet, var att vara tacksam för. I dessa ord i detta sammanhang ligger en av förklaringarna till Anna Whitlock: hennes kärlek till ungdomen och tro på den, hennes patos för social upplysning och rättvisa. Det har sagts att hon ej var någon boren pedagog, vilket förefaller mig i någon mån orättvist. Häftig och uppbrusande kunde hon förvisso bli, men vilken förmåga att reda ut begrepp ägde hon ej!

Några år senare flyttade jag till Stockholm och sattes småningom till protokollförande sekreterare i V. U. — bland lärospånen voro protokollen från 20-junimötet 1911, då stridens vågor gingo höga, och från det stormiga centralstyrelsemötet 1912, båda behandlande L. K. P. R:s neutralitet, vilken Anna Whitlock med sin klara insikt i politiska ting alltid kraftigt hävdade, så länge intet av de politiska partierna tagit upp kvinnorösträtten på sitt program. Men hade någon kandidat vid valtillfällena uttalat sig, då skulle han också stödjas och få all möjlig hjälp. Det var ingen sinekur att vara sekreterare i V. U. under

kampens år, och det var sträng kritik Anna Whitlock övade, men man lärde sig småningom hur hon ville ha det, lärde sig skilja mellan huvudsak och bisak och nysta upp trassliga diskussionshärvor.

Som ordförande ledde Anna Whitlock L. K. P. R:s öden 1903—09 och 1911—13, de år då den tack vare hennes enastående organisationsförmåga och auktoritet växte sig stark och visade sig kunna stå emot stormar och påfrestningar från olika håll.

Bland övriga insatser, där jag haft glädjen samarbeta med Anna Whitlock, var anordnandet av kvinnornas fredssöndag våren 1915 — hennes idé om en söndag, då kvinnor över hela Sverige skulle samlas i kyrkor, skolor, missionssalar, överallt där det fanns en samlingsplats, och från hela landet sända rop om fred till regeringen. Allt var så i detalj välorganiserat, det fanns icke en stad, knappast en socken, där det icke lyckats henne — ofta på de underligaste och mest långsökta vägar — att finna hänförliga medverkande, och in i minsta detalj följde hon det vidlyftiga förberedande arbetet med aldrig svikande intresse. Vilka lass av brev som skrevs och instruktioner som utsändes! Sekretariatet inrymdes i ett oanvänt rum i Whitlockska skolan och där arbetades för högtryck, ofta till sena kvällen. Hade hennes storstilade plan fått förverkligas, hade det blivit en ståtlig och imponerande demonstration — nu kvävdes den av f o r c e m a -

HUSMODERNS
Tvätträttning

Motto:
Allt till kundens bästa.

SCHÉELEGATAN 13. Tel. Kungsh. 9499
Specialité: Tvätt och torkning. Exp. endast 2 à 3 dagar
Garanteras: Inga frätande tvättmedel. Extra fin mangling.

Snabbt utförande.

Billiga priser.

jeure, för att använda ett mildt uttryck, och vad som till slut fick komma fram, var blott en blek avglans av den ursprungliga idén.

De första åren efter rösträttens införande höll sig Anna Whitlock mera i bakgrunden; dock stod hon fortfarande alltid redo att hjälpa med sin rika erfarenhet och sin insikt om vad situationen i varje särskilt fall krävde. När Anna Wicksell gick bort i febr. 1928, och rösträttskommittén, som bildats efter L. K. P. R:s upplösning, stod utan ordförande, då tänkte ej Anna Whitlock på att hon kunde vara trött och ha rätt att hålla sig undan, utan för att fullfölja sin avlidna väns verk, tog hon åter på sig ordförandeskapets börda. Hon kallade då till sig sin forna sekreterare, som var mycket ovillig att efter flera års överksamhet åter träda i aktiv tjänst, men som gav sig helt för Anna Whitlocks ord: "Nu tycker du förstås att jag har lagt dig på sträckbänken och sagt: du har din fria vilja!" Visst hade hon det, hon var oemotståndlig med sitt varma hjärta, sin sant mänskliga humor och sin självironi.

Dessa sista år av samarbete ha varit en tid av lugn och harmoni både inåt och utåt, och det är mig en ära och en glädje att minnas dem.

Planerna på upplösning av rösträttskommittén hade länge varit uppe, och Anna Whitlock hade själv intresserat och aktivt deltagit i diskuterandet av det sista cirkulär, som utsändes. Kanske hade en och annan förut tänkt att kommittén gärna kun-

de fortleva — Anna Whitlocks död innebar ett så bestämt slut på ett skeende av den svenska kvinnorörelsen att vi alla måste känna: det gamla är förgånget, det har fyllt sitt värv.

Att detta värv fyllts med heder är icke minst Anna Whitlocks förtjänst.

Stockholm juni 1930.

ESTER BRISMAN.

Svenska kommittén för internationellt rösträttsarbete upplöst.

När Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt den 29 mars 1921 för sista gången — efter att målet för dess strävan uppnåtts — samlades till centralstyrelsemöte, gällde det att behandla frågan om föreningens avveckling. Det enhälliga beslutet blev att överlämna landsföreningens internationella funktioner, vilka ju sedan den egna rösträtten erhållits utgjorde resten av föreningens uppgifter, till en kommitté, som fick namnet Svenska Kommittén för Internationellt Rösträttsarbete. Denna hade således att fortsätta och upprätthålla L. K. P. R:s arbete inom den Internationella kvinnorösträttsalliansen, och i kommittén invaldes 50 av L. K. P. R:s mest aktiva medlemmar.

Sedan 1921 äro de svenska förbindelserna med Internationella kvinnorösträttsalliansen förändrade. Medan dessa vid den tiden uteslutande uppehölls av rösträttsföreningen, är numera Sverige representerat i alliansen av såväl Fredrika-Bremer-Förbundet som Svenska Kvinnors Medborgarförbund. En upplösning av rösträttskommittén av 1921 har, väl huvudsakligast av denna grund, under senaste åren varit föremål för överläggning. Den 18 juni i år fatta-

TWILFIT

Nybrog. 11 — Tel. 75854 — Stockholm

Stockholms största specialaffär i
KORSETTER, CORSELETTER, UNDER-
KLÄDER, STRUMPOR OCH
HANDSKAR.

des definitivt beslut om upplösning av Svenska Kommittén för Internationellt Rösträttsarbete.

Vidare beslöts att till F.-B.-F., som redan tidigare övertagit L. K. P. R:s arkiv, överlämna kr. 1,000:— till en fond, avsedd att täcka kostnaderna för detta arkivs omvårdnad, liksom av det nu vid kommitténs upplösning även till F.-B.-F. överlämnade S. K. I. R.-arkivet.

Utöver detta beslöts därjämte att till F.-B.-F. överlämna kommitténs återstående medel, kr. 2,300:—, bestående så gott som uteslutande av ett influtet bidrag från Bergman-Österbergska sterbhuset. Summan skall av förbundet användas till stödande av social upplysningsverksamhet för kvinnor, med rättighet för förbundet att vid utdelande av bidrag förfoga över såväl kapital som ränta.

Lönekommitténs betänkande.

Den lönekommitté, som tillsattes den 29 juni 1928, har under sommaren avgivit tvenne betänkanden och därmed fullgjort två av sina viktigaste uppdrag, nämligen att utreda dyrtidstilläggens avveckling och revidera nu gällande avlöningsreglementen samt att avgiva förslag till löne reglering för befattningshavare vid undervisningsverket. Betänkandena, som äro daterade den 21 juli 1930, ingå i serien statens officiella utredningar 1930 som nr 17 och 20.

Det första betänkandet innehåller förslag till allmänt avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän tillhörande den civila statsförvaltningen. Detta avlöningsreglemente är avsett gälla såväl kommunikationsverken, allmänna civilförvaltningen, lots- och fyrstaten, universiteten och det statliga undervisningsväsendet. Det är endast några få ännu oreglerade befattningshavargrupper, som äro undantagna från dess tillämplighetsområde.

I stort sett bygger förslaget på hittills gällande avlöningsreglementen för de reglerade verken, men en hel del förenklingar och förtydliganden hava företagits. Även i sak ha flera förändringar gjorts. Så har t. ex. löneplanen helt omarbetats och omfattar nu 38 lönegrader och 40 löneklasser, varigenom vunnits dels att de flesta chefsbefattningarna kunnat inrymmas under löneplanen, dels ock att, där särskilda lönetillägg utgått för vissa tjänster, dessa kunnat inarbetas i lönen och befattningarna kunnat placeras i lönegrad. De sju dyrtidsgrupperna hava minskats till fem, samtidigt med att en större spännvidd åstadkommits mellan billigaste och dyraste ort. Vid inarbetandet av dyrtidstilläggen har man helt bortsett från nu gällande maximering och likaså från minskningen av dyrtidstillägget för tjänstemän under 25 år. Barntilläggen ha borttagits men i stället har en mindre löneökning vidtagits. För de kvinn-

Modesalongen Drottninggatan 45, Stockholm.

Firma Gerda Janson & Co.

Innehavare: **E b b a O l s s o n** och **G e r d a J a n s o n** (Etablerad 1904)
Obs.! Efter 1 oktober ändrad adress: Biblioteksgatan 11, 1 tr. Obs.!

liga tjänstemännen föreslår kommittén, att de nu skola erhålla sista ålderstillägget inom resp. löneklass, varigenom upphäves skillnaden i löneställning mellan manlig och kvinnlig tjänsteman inom samma lönegrad. Härigenom har ett viktigt steg tagits för en rättvisare löneställning för de kvinnliga befattningshavarna.

Ett för civilförvaltningens tjänstemän viktigt förslag är att den fria sjukvården, som hittills huvudsakligen tillkommit endast kommunikationsverkens tjänstemän, skall utsträckas till alla tjänstemän. Emellertid föreslås den inskränkning i nu gällande förmån, att läkemedel, specialistvård m. m. skall till hälften gäldas av tjänstemannen med undantag beträffande olycksfall i tjänsten, då hela kostnaden fortfarande gäldas av statsverket.

Slutligen har ganska stränga bestämmelser införts angående rätten att innehava bisysslor, främst den att för varje bisyssla, däri inräknat även varaktigt eller mera tidskrävande tillfälligt uppdrag samt yrkesmässigt bedriven verksamhet, skriftlig anmälan skall ingivas till vederbörande myndighet. Prövas bisysslan inverka hinderligt för statstjänstens utövande skall förbud härför meddelas.

Mot olika delar av kommitténs förslag har reservationer avgivits dels av 9 av kommitténs ordinarie medlemmar, dels av större delen av de tillfälliga ledamöterna. Beträffande rätten för kvinnor till sista ålderstillägget inom resp. lönegrad har emeller-

tid endast en ledamot anmält reservation.

Det andra betänkandet innehåller förslag till lönereglering för befattningshavare vid såväl det statliga som kommunala undervisningsväsendet. Beträffande de statligt anställda föreslås att allmänna avlöningsreglemente skall bliva gällande för dem, medan ett särskilt avlöningsreglemente i huvudsak lika med allmänna avlöningsreglementet skall gälla för de kommunalt anställda lärarna.

Kommittén har ansett det lämpligt att införa lärarpersonalen under samma lönesystem som statens övriga befattningshavare, med lön efter dyrortsgruppering, avdrag å lön vid tjänstledighet, skyldighet att betala ersättning för naturaförmåner etc. För de kommunalt anställda lärarna innebär förslaget även ett förbud för kommunen att utgiva till lärarna kommunala tilläggslöner för ordinarie tjänstgöring av viss fastställd minimitid.

Det mest anmärkningsvärda i förslaget är att manliga och kvinnliga lärare med samma arbetsuppgifter placerats i olika lönegrader. I allmänhet har kvinnlig lärare i läsämnen placerats 3 lönegrader lägre och i övningsämnena 2 lönegrader lägre än motsvarande manlig lärare.

Kommittén motiverar sitt förslag huvudsakligen med att å allmänna arbetsmarknaden kvinnorna ha lägre löner och att kvinnliga lärare hittills haft lägre löner än manliga. Den anser att 1925 års beslut ej innebar nå-

Ernst Mattssons *Snörmakeri & Bandfabriks-
Aktiebolag - Stockholm*

Rontor och Fabriker: 33 Arbetargatan. Tel. R. 320 96, R. 81 89.
Försäljningslokal: 52 Klarabergsgatan. Tel. 137 96, Norr 196 96. - Affären grundad 1833.

got steg i riktning mot genomförande av den s. k. likalönsprincipen. Inplaceringen å löneplanen skedde nämligen i huvudsak efter den dittillsvarande lönesättningen utan hänsyn till arbetets art. Kommittén yttrar: "Teoretiskt kunna män innehava även de lägre befattningarna och kvinnor de högre men i praktiken räknar man med som regel, att de förra skola innehavas av kvinnor, de senare av män. En dylik fördelning förutsätter man skall åvägbringas genom rekryterings- och befordringsväsendet. Inom undervisningsväsendet torde man ej lämpligen kunna förfara på samma sätt. För befordringar gälla här mera uteslutande examensmeriter och andra teoretiska kvalifikationer, till följd varav det näppeligen låter sig göra att genom rekrytering och befordran uppdelas manlig och kvinnlig arbetskraft på olika avlöningsslagen, som motsvarar den allmänna skillnaden i värdesättning av manligt eller kvinnligt arbete."

Kommittén förutsätter att familjepensionering av de kvinnliga lärarnas efterlevande sker efter enahanda grunder och avgiftsberäkning, som hittills tillämpats, under det att beträffande övriga befattningshavare inom den civila förvaltningen kvinna har att erlægga enahanda familjepensionsavgifter som man i samma lönegrad.

Beträffande övningslärare föreslås ett nytt system för avlöningens beräkning för sådana lärare, som ej hava 30 veckotimmars tjänstgöring.

Befattningen inplaceras i löneplanen i viss lönegrad efter arbetets art och årsavlöningen minskas eller ökas med 3 % för varje veckotimme som tjänstgöringen understiger resp. överstiger 30 veckotimmar.

Kommittén förordar att lärarnas arbetstid i allmänhet skall något ökas genom att minimiantalet lästimmar ökas med en och maximiantalet med två timmar.

Mellan seminarieutbildad lärarinna och kvinnlig lärare med s. k. adjunktskompetens föreslår kommittén endast skillnad i begynnelselön, men däremot samma slutlön. Således skall endast kvinnlig lektor komma att få ekonomisk nytta av sin kostbara akademiska utbildning.

En nyhet i anställningsförhållandena är att icke-ordinarie lärare kan anställas såsom extra ordinarie och därigenom få rätt till uppflyttning i löneklass efter resp. 3, 6, 9, 12 och 15 års tjänstgöring samt till bibehållande av större delen av lönen vid sjukdom m. fl. förmåner.

Mot det avgivna förslaget har reservationer anförts av sju av kommitténs elva ordinarie medlemmar samt särskilda yttranden avgivits av samtliga tillfälliga ledamöter.

Vad särskilt lika-lönprincipen angår, har av såväl de tillfälliga ledamöterna, rektorerna Marianne Mörner och Anna Sörensen samt ämneslärarinnan Greta Stendahl, som av undertecknad, ordinarie ledamot, framförts krav på full likställighet

Damskrädderi och Klänningssömnad

Tegnérsgatan 11. Stockholm. Tel. 95 81

(Hållplats för spårvagnslinje 1 o. 6 samt busslinje 55.)

Emottager beställningsarbete å all sömnad, som hör till 1:sta klass damskrädderi och klänningsateljé. Vålgjort arbete och humana priser. Vördsamt Ruth Gustafson.

Bokägare

som sätta värde på ett vackert välgjort arbete, prima materialier och likväl billiga priser, böra lämna sina böcker till inbindning hos

KARL JONSSONS BOKBINDERI
Norrländsg. 5. STOCKHOLM Tel. 187 00

mellan manlig och kvinnlig statligt anställd lärare.

För lärare vid andra kommunala undervisningsanstalter än folk- och småskola samt vid folkhögskolor har undertecknad föreslagit att skillnaden mellan manlig och kvinnlig skulle vara endast en lönegrad, vilket för dessa lärare närmast motsvarar lika lön. På grund av gällande boställsordning har nämligen den manlige läraren större bostad än den kvinnliga och skall enligt kommittéförslaget för denna förmån hava ett större avdrag å sin lön än den kvinnliga, likaså har han att erlægga större avgifter för sin familjepensionering, nämligen 3,6 % av sitt eget pensionsunderlag mot att lärarinnan endast erlägger $\frac{1}{6}$ %.

Beträffande folkskollärarekåren har på grund av statsfinansiella skäl såväl överlärare Hedvig Norgren som undertecknad för närvarande frånträtt likalönskravet, men yrkat på att skillnaden mellan manlig och kvinnlig lön endast blir 2 lönegrader. Förslag om 2 lönegraders skillnad framföres även av folkskollärarekårens såväl ordinarie som tillfälliga manliga ledamöter. Samma skäl som här ovan anförts för en lönegrads skillnad för andra kommunalt anställda lärare gäller även denna lärarkår.

BERTA KÔERSNER.

Stockholmskretsens Fredrika-Bremerskola.

Fredrika-Bremerskolans hösttermin ingår nu åter med sina aftonkurser, med måndagen den 15 september som begynnelse. Kurserna omfatta som förut 12 veckor med dubbellektioner en gång i veckan, kl. 7—9 e. m. Avgift för kurs är kr. 18:— och lokalen Klara folkskola.

Fröken Gina Leffler leder en kurs i Allmän konsthistoria under 1800-talet och en i Svensk litteratur omkring sekelskiftet. Fru Alma Faustman och fru Ester Trolle ha som vanligt kurserna i engelska, på olika stadier, och Madame Cantova och fru Rigmor Sahlin kurserna i franska. Anmälningar kunna ännu mottagas.

Beriktigande. Genom förbiseende uteslöts i min artikel Lärarinneutbildningen vid de högre skolorna i Herthas juninummer en uppgift om löneförmånerna för ordinarie ämneslärarinna vid kommunala mellanskolor (resp. flickskolor). I lönen ingå bostad och bränsle eller kontant ersättning därför till ett belopp av minst 350 kr. Denna ersättning uppgår t. ex. i Stockholm för närvarande till 1,960 kr.

ESTER DALSTRÖM.

Tandläkare ERIK LINDBLAD

Sveavägen 102, 2 tr. (Hiss). STOCKHOLM

Mottagning efter överenskommelse pr telefon 81980.

I. C. W:s Wienkongress.

I Herthas juninummer gavs en liten första, hastig presentation av Internationella Kvinnoförbundets eller, som man i förkortning ju kallar det, I. C. W:s just då pågående stora femårskongress i Wien. Vackrare och vänligare kunde väl aldrig den mångbesjungna staden vid Donau visat sig än den gjorde under de två vårveckor kongressen varade, den sista veckan i maj och den första i juni, då syrener och akacior ännu icke hunnit blommat ut, medan staden ångade av den ljuvligaste högsommarvärme.

Sedan centralstyrelsen hållit sina sammanträden, vilka började redan den 23 maj, och de olika permanenta specialkommittéerna sammanträtt för att utarbeta och sammanjämka de resolutionsförslag, som skulle föreläggas kongressen, öppnades de egentliga mötesförhandlingarna på morgonen den 30 maj i en av det gamla Hofburgs största salar. Lady Aberdeen hälsade kongressdeltagarna välkomna på sitt värmande, hjärtliga sätt och redogjorde därefter för I. C. W:s landvinningar under den femårsperiod, som gått efter det senaste mötet i Washington 1925. I Litauen hade ett nationalförbund bildats och anslutit sig, och i Sydamerika hade tre förbund, Peru, Bolivia och Brasilien, sökt och erhållit anslutning till I. C. W. I Turkiet, Albanien och Japan hade ett storartat organisationsarbete bedrivits bland kvinnorna, och

man hoppades att i dessa länder snart vara färdig med bildandet av förbund, vilka kunde träda i förbindelse med den stora kvinnointernationalen. Redan nu hade man mera inofficiella representanter från dessa länder med på kongressen.

En lång rad internationella organisationer hade också sänt representanter. Särskilt hjärtligt välkomnad var, det märktes tydligt, ordföranden för Internationella föreningen för rösträtt och lika medborgarrätt, den sympatiska och populära Mrs. Corbett Ashby. Vidare märktes fröken Martha Mundt, representant för Internationella arbetsbyrån i Genève, prinsessan Gabrielle Radzivil, vilken representerade Nationernas Förbund, m. fl. andra.

Rapporter framlades av olika funktionärer inom I. C. W., och hälsningar framfördes från representanterna för alla de internationella organisationer, vilka låtit sig representeras på kongressen.

Vad beträffar själva kongressarbetet upptogs — tyvärr måste man säga — en alltför stor del av de deltagandes tid och intresse av valfrågor. Även frågor angående vissa stadgeändringar togo mycken tid och mycket intresse i anspråk, men det arbete, vilket nedlades härpå, kan icke anses förgäves, då det nämligen ledde till vissa stadgeändringar möj-

Har Ni
**Huvud-
värk?**

Då bringa TOGAL-tab-
letterna hjälp på några
få minuter. Rek. av läka-
re. Finnes på apoteken å
Kr. 2:40 och 0:85.

V. A. Palmérs
Gravvårdsutställning

Norrtullsgatan 38, Stockholm

Tel. 206 182

Bost. 312946

liggörande ett lugnare och mera sakligt arbete för framtiden.

Till ordförande omvaldes Lady Aberdeen, och bland vice ordförandena, vilka äro åtta, hade Sverige den framgången att få en av sina kandidater, nämligen dr. Ingegerd Palme, invald.

Förslagen rörande stadgeändringar och administrationen i övrigt voro, som ovan nämnts, ganska många. Bl. a. beslöt man, att I. C. W. hädanefter skulle hålla sina kongresser vart tredje i stället för förut vart femte år. Exekutiven skall sammanträda dels i sammanhang med varje kongress och dels en gång under den treåriga mellantiden mellan två kongresser. I förbigående kan här nämnas, att kongressen antog en inbjudan från Svenska Kvinnornas Nationalförbund att hålla nästa exekutivmöte i Stockholm 1932. Nästa kongress däremot beslöt man hålla i Paris 1933, sedan vänliga inbjudningar från Palestina och Rumänien tacksamt avböjts.

En administrativ reform, som måste hälsas med tillfredsställelse, var den, att styrelsen för I. C. W. samt ordförandena och vice ordförandena för dess permanenta kommittéer hädanefter skola väljas blott vid v a r a n n a n av de vart tredje år återkommande kongresserna. Detta säkrar ett lugnt och uteslutande på sakfrågor inriktat arbete under åtminstone den kongress, då val icke skall ske. Ordförande för I. C. W. skall icke kunna omväljas mer än en gång. Ingen skall således kunna behålla ord-

förandeposten för mer än två valperioder, d. v. s. för mer än sammanlagt tolv år.

På förslag av fredskommittén antogs en resolution om att de olika nationalförbunden skulle göra allt vad de kunde för att förmå sina respektive regeringar att tillsätta även kvinnliga medlemmar och experter i de delegationer, som sändas till Nationernas Förbund och till Internationella arbetsbyrån ävensom till förberedande kommissioner och komittéer. En resolution antogs också angående nödvändigheten för kvinnor över hela världen att föra en bestämd avrustningspolitik och driva en energisk och systematisk propaganda för en sådan politik. Man önskade också, att nationalförbunden i alla länder, där sådana förbund finnas, skulle högtidligt hålla en viss bestämd fredsdag.

I lagkommittén intresserade man sig för frågan om en särskild och rationell registrering i respektive länder av familjerättsliga data rörande varje medborgare, och man beslöt att göra jämförande internationella studier angående hur detta problem lösts i de olika länderna.

Frågan om gift kvinnas nationalitet väckte naturligtvis fortfarande det livligaste intresse, och M:me Véronne, ordförande för lagkommittén, redogjorde för denna frågas öde vid den internationella kodifieringskonferensen i Haag. Man beslöt att — under artiga betygelser om tacksamhet över vad denna konferens givit — dock uttrycka sitt livliga beklagande över att Haag-konferensen icke

Vid be-
hov av **Kapp- & Dräkttyger** vänd
Eder till

David Södermans Klädeshandel
Drottninggatan 22 Stockholm

Dr. Med. J. MÖLLER,
Homöopatisk Praktik, Stockholm 4.
Mott. 10-1, 3-5, Sönd. 1-3. T. V. 863.
Birkagatan 10, III (hiss). Stockholm.
Förfrågn. ifrån landsorten besvaras även.

vågat genomföra gift kvinnas självständighet och likställighet med man i nationalitetshänseende och enades om att oförtrutet fortsätta arbetet på denna reform.

Lagkommittén, liksom även invandringskommittén, framlade även under livligt intresse ett förslag om arbete för internationella konventioner angående verkställighet av domar å familjeförsörjare, som i främmande land undandraga sig sina förpliktelser gentemot hustrur och barn i eller utom äktenskapet.

Kommittén för lika moral föreslog fortsatt arbete för kvinnliga poliser, organiserad kampanj mot bordellväsende och reglementering i länder, där sådant ännu finnes, samt strängare lagstiftning gentemot vit slavhandel. Alla dessa resolutionsförslag antogs.

En resolution antogs angående vikten av fortsatt, av staten bekostad yrkesutbildning även för sådan ungdom, som redan erhållit avlönade anställningar, särskilt för ungdom arbetande i jordbruket och för hembiträden.

Invandringskommittén fick en resolution antagen angående önskvärheten av skydd i respektive länder för personer saknande nationalitet. Man underströk och återupplivade en förut antagen resolution om intensivt arbete för den öppna dörrens politik gentemot yrkesbildade kvinnor, vilka söka arbete i främmande länder.

Diskussionen om yrkeskommitténs resolutionsförslag blev icke så lång och så intensiv, som man väntat sig.

Detta ämne brukar ju, inom alla kvinnosammanslutningar, vara bland det mest brännbara. Nu antogs endast en resolution gående ut på att ingen aktion beträffande skyddslagstiftning för kvinnor skulle företagas av I. C. W. utan att först den grupp kvinnor, vilken aktionen i fråga närmast gällde, skulle rådfrågas om en dylik aktions önskvärdhet och lämplighet. Man beslöt också, att frågan om minimilöner skulle göras till föremål för studium.

En del mera allmänt hållna resolutioner antogs ävenledes. Sålunda beslöts bl. a., att man i framtiden skulle samarbeta med olika internationella kvinnliga organisationer, anordna gemensamma demonstrationer med dem etc. Ett dylikt samarbete skedde ju faktiskt under den internationella kodifieringskonferensen i Haag i maj i år och visade sig vara lämpligt och fruktbart. Särskilt intresserade naturligtvis frågan om samarbete med den stora internationella rösträttsalliansen. Mången hade ju hoppats, att man snart skulle få till stånd en verklig sammansmältning mellan dessa båda jätteorganisationer, men tillsvidare får nog denna förhoppning vänta på sin uppfyllelse. Ett nära samarbete mellan dem står emellertid inom möjlighetens gräns, liksom man hoppas, att styrelsen för den ena organisationen skall sammanträda på samma ort och å samma tid som styrelsen för den andra, ävensom att gemensamma konferenser skola kunna komma att

Perslow's
 Te l. 539, 8326, 5619.
 Malmö.

Siden- & Manufakturaffär

Största urval nyheter

hållas om ämnen av gemensamt intresse.

Ett förslag av en österrikiska, docenten Helene Wastl, om att I. C. W. skulle med alla till buds stående medel befordra upprättandet av ett internationellt forskningsinstitut för folknärningen möttes av entusiasm, och man beslöt, att I. C. W:s styrelse skulle formulera och tillstålla Nationernas förbund en dylik begäran.

I sammanhang med kongressen hölls naturligtvis en del stora offentliga möten. Sålunda hölls bland annat ett stort möte för den kvinnliga ungdomen under doktor Alice Salomons presidium. Ett stort fredsmöte hölls också den 2 juni, och vid detta möte uppträdde åter den 92-åriga pionären inom freds- och kvinnorörelsen, fru Marianne Hainisch, nu liksom vid det stora välkomstmötet den 28 maj, om vilket möte jag i Herthas juni-nummer redan givit en liten kort beskrivning, hälsad av ett ändlöst jubel. Doktor Valeria Parker från U. S. A. höll sedan bland andra ett värdefullt anförande om kvinnornas insats i det internationella samförståndet.

En mera privat konferens av stort intresse hade också anordnats under doktor Michael Hainischs presidium. Vid denna konferens hölls av Sir Arthur Salter, ordförande för Nationernas Förbunds ekonomiska sektion, ett synnerligen gediget och intressant

föredrag om de ekonomiska faktorernas och intressenas inflytande på frågan om världsfreden.

Till slut bör man icke otacksamt förbigå de många exkursioner i Wien och omgivningar, som med omsorg och omtanke organiserats av de österrikiska värdinnorna. Icke heller festerna, av vilka den, som borgmästaren i Wien höll i rådhuset för kongressen den 3 juni, särskilt står för mitt minne. Denna fest för mer än tolvhundra gäster i en av de ståtliga rådssalar i Europa var nämligen, på samma gång som den var ovanligt ståtlig och värdig, ändå något av det mest glada och gemytliga man kan tänka sig. Där hade verkligen det oförlikneliga raljerande Wienerhumöret slagit sig löst, och en av Wiens gunstlingar, humoristen Leopold, skämtade vid den nattliga kabareten respektlöst med ministrar och andra världens stora, ja till och med med — kongresskvinnan.

RUTH STJERNSTEDT.

Nya förbundsmedlemmar

Hälsingborg: fröken Gunhild Johnson.

Stockholm: fru Stina Göthlin, fru Elin Heimbürger, fröken Jenny Lind, fröken Greta Rydeberg, Stocksund.

BEN-

och fotåkom-
mor b o t a s.

Ruben Theander

ex. sjukgymnast.

Fotvårdskliniken, Hantverkareg. 36¹. Obs! Kostnadsfri rådfrågn. Kh.30766

Folkpensioneringen under revision.

Den nuvarande svenska pensionsförsäkringslagen är underkastad utredning av en år 1928 tillsatt kommitté med uppdrag bl. a. att undersöka huruvida den fortfarande bör vara grundad på försäkringstekniska principer, med uppläggande av en fond, eller annat system helt eller delvis bör bli grundläggande.

En av kommitténs första uppgifter har varit att undersöka om den dödlighets- och invaliditetssannolikhet, som lades till grund för försäkringen i 1913 års lag, av erfarenheten under de år försäkringen varit i kraft bevisats vara riktig eller i behov av revision.

Den 18 juni överlämnades till konungen statistiska undersökningar angående befolkningsrörelsen och invaliditeten samt på dessa undersökningsresultat grundade kostnadsberäkningar för invaliditets- och åldersdomsförsäkring enligt olika försäkringstekniska system jämte en genom de år 1929 tillsatta organisationssakkunnigas försorg utarbetad utredning angående det allmännas utgifter för sociala ändamål.

Kungl. Maj:t har bifallit kommitténs framställning att få trycka ovan angivna undersökningar för att underlätta det fortsatta arbetet och för

Statistiska undersökningar och kostnadsberäkningar utförda av 1928 års pensionsförsäkringskommitté av Anna Åbergsson, ledamot av kommittén.

att den intresserade allmänheten på ett tidigt stadium skall få del av de förutsättningar, från vilka man numera torde ha att utgå då det gäller att ordna invaliditets- och åldersdomsförsäkringen jämte därmed sammanhängande frågor. (Statens offentliga utredningar 1930:15 Socialdepartementet.)

Av dessa utredningar framgår, att en stark förskjutning av befolkningens sammansättning har skett och är att förvänta i framtiden. Minskad nativitet och nedgång i dödligheten har haft till följd att för närvarande på varje person över 65 år kommer 7,4 personer mellan 15—65 år mot 11 å 12 personer före 1880-talet. För framtiden beräknas än ytterligare förskjutning, så att år 1970 för varje person över 65 år komma endast 4 å 4,8 personer i åldersklassen 15—65 år beroende på vilket nativitetsantagande, som lägges till grund för räkningarna. Professor Sven Wicksells undersökning av 1926, professor Harald Cramérs beräkningar i hans uppsats om Besparingskommittén och pensionsförsäkringen samt den av 1928 års pensionsförsäkringskommittés sekreterare, byråchefen O. H. Åkeson, utarbetade nya dödlighetstabellen, däri antagits att den nuvarande fruktsamheten kommer att kvarstå i stort sett oförändrad, men förutsatts en fortsatt nedgång av dödligheten, — alla dessa utredningar resultera i an-

DAMER — AGENTUR!

A.-B. Bröderna Hedin,

Birger Jarlsg. 34, Sthlm. Välkänd specialfirma för

DAMUNDERKLÄDER i silkemilanaise, charmeuse, milanaise, etc.

KVALITETSSTRUMPOR i helsilke, silke, (linne, ylle) linne, tråd, etc. m. fl. damartiklar

engagerar ett mindre antal ombud nu till höstsäsongen för försäljning direkt till privatpersoner. Angenäm, lättskött och lönande syssla för affärsintresserade damer.

tagandet att antalet personer i de aktiva åldrarna 15—65 år så småningom blir allt mindre i förhållande till antalet personer i åldersklasserna över 65 år.

Den beräknade framtida befolkningen i Sverige skall tillsvidare tillväxa och nå sitt maximum år 1960 med 6,7 millioner personer för att därefter börja avtaga. Det kvinnoöverskott, som för närvarande förefinnes med 1036 kvinnor på 1000 män, kommer så småningom att försvinna och efterträdas av ett underskott. År 1935 uppvisar 1019 kvinnor på 1000 män och i slutet av 1940-talet torde man kunna vänta lika många kvinnor som män för att i slutet av detta århundrade hava sjunkit till cirka 978 kvinnor på 1000 män. Denna förskjutning mellan antalet män och kvinnor inom befolkningen, som är beroende av de nativitetssantagande, varpå räkningarna baserats, beror i själva verket på den ökning av männens medellivslängd i förhållande till kvinnornas, som ägt rum under de senaste decennierna.

Den av ålderdomsförsäkringskommittén för 1913 års lag använda hypotetiska dödlighetstabellen utvisar en väsentligt högre dödlighet än erfarenheten intill 1925 bekräftat. För åldrar över 45 år har männens dödlighet avtagit starkare än kvinnornas, vilket innebär att den skillnad mellan männens och kvinnornas dödsrisk som tidigare funnits numera håller på att alltmera utplånas.

Kvinnornas underdödlighet i för-

hållande till männen för åldrar över 50 år enligt den nu utarbetade dödlighetstabellen ärendast omkring hälften så stor som enligt den av ålderdomsförsäkringskommittén använda för beräkningarna i 1913 års lag. Att en fortsatt nedgång av dödligheten är både möjlig och sannolik grundar sig på den omständigheten att tuberkulosen, som alltjämt är den dominerande dödsorsaken upp till 50 årsåldern, befinner sig i rask tillbakagång.

Såsom från kvinnohåll år 1912—13 framhölls, skulle mäns och kvinnors medellivslängd alltmer komma att närma sig varandra, vilket av erfarenheten besannats. Ävenså har det visat sig att den invaliditetsrisk, som antogs högre för kvinnor än för män och som grundades på erfarenhet i 1906—08 års tyska invalidförsäkring, var överdrivet till kvinnornas nackdel. De ha icke motsvarat förhållandena i vårt land. Vissa uppskattningar, som under senare år verkstälts med ledning av pensionsstyrelsens erfarenhet, ha visat att ifrågavarande tabeller — särskilt beträffande kvinnorna — givit ett avsevärt större antal invalider i åldern under 67 år än som faktiskt förekommit och sålunda varit behäftade med en betydande säkerhetsmarginal. Förklaringen till att den beräknade risken visat sig högre än den verkliga beror troligen delvis därpå att de använda tabellerna motsvara erfarenheten från en invaliditetsförsäkring, vars klientel — såsom fallet är i Tyskland — utgöres

Fru Eva Hårleman, Specialist i vetenskaplig skönhetsvård
 Paraffinjektioner. Modern ansiktsbehandling. Plastiska operationer utföras av kirurgen Dr. Kapp,
 Steinack-Kapps injektioner, diatermi o. massage för klena personer.
 Drottninggatan 81 A, Stockholm. 11-5. Tel. Norr 3441.

av enbart lönarbetare, för vilka invaliditetsrisken möjligen är högre än för befolkningen i dess helhet.

Enligt vad den föreliggande undersökningen givit till resultat har invaliditeten bland den manliga befolkningen i åldrar upp till 45 år varit större än som framgår ur ålderdomsförsäkringskommitténs antaganden. För högre åldrar är däremot förhållandet omvänt. Vad den kvinnliga befolkningen beträffar visar undersökningen genomgående lägre invaliditet än som tidigare antagits. I åldern 30—50 år utgör den cirka två tredjedelar och därefter mindre än hälften av ålderdomsförsäkringskommitténs, som ligger till grund för 1913 års lag.

Förhållandet mellan männens och kvinnornas invaliditetsrisk avviker icke obetydligt från Å. F. K:s på tysk erfarenhet grundade antaganden. Sålunda har för de yngre åldrarna — uppåt 40-årsåldern — icke någon olikhet mellan männens och kvinnornas invaliditetsrisk kunnat påvisas. Från 40-årsåldern visar sig kvinnornas invaliditetsrisk tilltaga hastigare än männens så att densamma vid en ålder av 65 år överstiger männens med 46 %.

De nya grundtabeller, som härletts för pensionsförsäkringskommitténs kostnadsberäkningar, uppvisa i genomsnitt lägre invaliditetsrisk, lägre invaliditetsdödlighet och lägre befolk-

ningsdödlighet än ålderdomsförsäkringskommitténs tabeller.

En utredning av kostnaden för olika system av försäkring, fördelnings-, kapitaltäcknings- och premiereservsystemen efter de nya tabellerna, har verkställts ävensom en utredning om pensionstagarnas förhållande till fattigvården. Äkta makars avgiftspensionering är underkastad en utredning i enlighet med den av kvinno-föreningarnas arbetsutskott i skrivelse till Konungen av december 1926 påyrkade omläggningen, varigenom äkta makars pensionsavgifter böra grundas på hälften av makarnas gemensamma inkomst och påföras man och hustru med lika belopp.

Huruvida utredningarnas resultat komma att utmynna i en omläggning av försäkringen därhän att kvinnorna icke såsom nu erhålla endast 4/5 av vad männen erhålla för sina avgifter, att statens bidrag till de försäkrade komma att utgå efter samma grunder oberoende om pensionstagaren är man eller kvinna och att avgifterna för äkta makar komma att inbetalas efter andra grunder, äro spörsmål som ännu icke upptagits. Endast de vetenskapliga undersökningarna föreligga och dessa utvisa att kvinnorna erhålla för litet för sina avgifter, att de hade rätt 1913 då de ansågo att den tyska invaliditetstabell som användes icke var tillämplig för en svensk folkförsäkring.

För den, som liksom jag ansett att

Fråga: Med vad skall jag göda mina krukväxter?

Svar: Lämpligast med Lotus, idealnärningen för växterna! Rekvirera gratisprov från tillverkarne Kemisk-Tekn. fabr. Klippan, Klippan, som sänder dylikt portofritt. (Annons.)

Rudolph Björklund & C:o.,
Tapeter Malmtorgsg. 8
 Stockholm

en obligatorisk försäkring bort uppläggas efter en för hela försäkringsstocken gemensam risktabell, har utredningarnas resultat till kvinnornas fördel icke samma betydelse.

För mig är det självklart, oberoende av dessa för kvinnor och män särskilt uträknade risker, att en obligatorisk folkförsäkring icke får göra mannamån för någon kategori försäkrade, vilket system som än kommer att följas.

ANNA ÅBERGSSON.

I. C. W. i Genève.

Under innevarande september månad har International Council of Women en egen tillfällig byrå i Genève i Ateneum. Den är avsedd att utgöra ett I. C. W.-centrum, en mötesplats för de internationella förbundsmedlemmarna. Särskilt har man tänkt sig att under tiden för Nationernas Förbunds session nu i september ett större antal utländska gäster komma att samlas i Genève, och det är för dessas nytta och trevnad byrån öppnats. Man hoppas även kunna förskaffa en del biljetter till N. F:s sammanträden, vilka skola tillhandahållas medlemmar.

I. C. W:s styrelse kommer även att vid denna tid sammanträda i Genève och utöver medlemmar av denna väntas samtidigt en del ordföranden för olika länders nationalförbund inträffa där.

F.-B.-F.-kretsarna.

Hälsingborgskretsens nybildade diskussionsklubb hade den 31 mars sitt första sammanträde. Efter att hava rådfrågat om och uppdragit linjerna för klubbens verksamhet diskuterade medlemmarna frågan: "Hur har biografen inverkat på det moderna livet?"

Vid sammanträde den 12 maj förekom diskussion om inrättande av "ett kvinnornas hus" i Hälsingborg och ett fingerat folkskolestyrelsesammanträde.

Den 21 maj fingo kretsens medlemmar tillfälle att bese Vanförestalten, vårdanstalten Nyhem och Vanförestaltens skolor.

Efter ett instruktivt, orienterande anförande av doktor Carl Holmdahl fingo de intresserade besökandena under hans och föreständarinnornas älskvärda ciceronskap taga del av de modernt inredda, mönstergilja anstalterna.

Den 27 maj mottogos Fredrikorna gästfritt å Hälsingborgs stads barnhem i Rå, vars föreständarinna visade det nya, rymliga hemmet och dess små skyddslingar.

Kobbs
Äkta Kinesiska Théer

Obs! Lilafärgade etiketter

Peking
Canton
Hongkong

REKOMMENDERAS AV HERRAR LÄKARE

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
Redaktör: *Ellen Kleman.*

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris för postupplaga: 1/1 år kr. 6:50; 1/2 år kr. 3:50; 1/4 år kr. 1:90. Lösnummer 65 öre. *Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan, Stockholm.* Redaktionstid: *tisdagar och fredagar kl. 1—3.* Tel. Norr 48 50, 27 62. Expeditionen: *kl. 11—4 varje söckendag.* Tel. Norr 48 50 27 62.

Elektro-Terapi

Reumatism — Ischias

Nervvärk — Ryggskott

Astma o. Luftrörskatarr

bekämpas

på ett effektivt sätt

med

— det ledande märket bland högfrekvensapparater.

Representant för Göteborg med omnejd: *A. Woin, Stampgatan 54 B.*
Tel. 51098.

Sällskapet Barnavårds utbildningsanstalt, Stadshagen Stockholm.

4 mån. kurser i barnvård. 6 elever mottagas den 1:2 i varje månad. Elevavgift: kr. 125 i mån. för undervisning, föda och bostad. Inträdesfordringar: fullständig folkskolebildning. Ansökan om elevplats ställes till föreståndarinnan och bör vara åtföljd av frejd- och läkarbetyg, avskrift av skolbetyg och rekommend. av trovärdig person. Styrelsens ordförande är H. K. H. Prinsessan Ingeborg. Anstaltens läkare: Dr Arthur Fürstenberg.

Dövas Väls

Lappcentral och Syateljé

Östermalmsg. 62, n. b. (hörnet av Rådmansg.). Telefon 161 93.

Ger arbete åt döva kvinnor.

Lagning av alla slags kläder, herrkläder, linne, trikå, maskinstoppning av duktyg.

Beställningar av kappor, klädnigar, barnkläder och all slags linnesömnad.

Välgjort arbete! Moderata priser!
Öppet alla dagar 9—7, lörd. 9—2.

Som snö för solen

försvinner Edra fläckar på tyg och möbler om Ni använder rengöringsmedlet

Radiôr

Finns hos varje färg- och kemikalieaffär.

Innehåll.

F.-B.-F:s årsmöte i Stockholm. Av *Ellen Kleman*.

Anna Whitlock och hennes skola. Av *Sigrid Björklund*.

Anna Whitlock och rösträtten. Av *Ester Brisman*.

Lönekommitténs betänkanden. Av *Berta Köörsner*.

I. C. W:s Wienkongress. Av *Ruth Sjöfnstedt*.

Folkpensioneringen under revision. Av *Anna Åbergsson*.

F.-B.-F.-kretsarna.

Roligt självstudium!

ENGELSKA TILL HUSBEHOV

av

Fil. Doktor Wilh. Uhrström

Kr. 3:50 (Norstedts)

Ur recensionerna:

"Vid genomläsningen av d:r Uhrströms bok finner man snart, att här föreligger just en modern tillrättaläggning av principen 'till husbehov', d. v. s. en praktisk, kortfattad, innehållsrik och gedigen. Här må endast påpekas de utmärkta små inledningarna till lektionerna. De äro små föredrag nästan, en ersättning för den levande undervisningen. De hava med den lätta formen ett klokt och noga valt innehåll, strängt knutet till själva undervisningsstoffet och bliva därför en mycket värdefull hjälp och handledning för den på egen hand studerande. — Boken är en modern bok för moderna människor med praktiskt språkbehov."

S. H. i Svensk Läraretidning.

"— — är verkligen en högst fängslande och uppfriskande lektyr, som härmed bjudes den bildnings- och språkintresserade allmänheten — vimlar av nyttiga råd och vinkar — och de äro icke givna på måfå utan anbringas alltid på ett sätt, som röjer den verklige skolmannen. Framställningen av det grammatiska stoffet är erkännansvärt fullständig — och fortskrider på ett mönstergillt sätt — — den friskhet och åskådighet, varav den präglas — — även beträffande ljudläran är boken fullt up to date — — torde även utmärkt lämpa sig för praktiska ungdomsskolor av diverse slag.

Lektor Arvid Smith i Sv. Dagbl.

Valda delar av texten äro även tillgängliga på grammofonskivor.

SVENSKA BOKFÖRLAGET